

Konstytucja sejmku - „Konkwikcje w sprawach kryminalnych” - Tekst polski

Częstym doświadczeniem jest dowiedziono, jako używane w niektórych sprawach kryminalnych konfesaty przez tortury, jest sposób dla konwikcji¹ winowajców zawodny, a dla usprawiedliwienia niewinności okrutny, jako prawami powszechnymi, i Naszemi krajowemi opisane manifesta, indicia, in recenti crimine deprehensio, propria oris confessio², inkwizycje, niemniej inne w tej mierze dowody, i odwody, są do konkwicji sposoby doskonalsze, sprawiedliwsze, i lepiej z wszelkimi prawami zgadzające się. Przeto wszystkim w Państwach Naszych sądowych jurysdykcjom jus gladii³ mającym nakazywanie konfesatów przez tortury, pod rygorem kar, tanquam pro crimine status⁴ rozciągnąć się mających odtąd na zawsze zakazujemy. Które to jurysdykcje wyżej wyrażonych prawami opisanych sposobów konwikcyj, we wszelkich sprawach kryminalnych używać mają. A jeżeliby onych było potrzebne jakowe udoskonalenie, na przyszłym blisko przypadającym sejmie poprawić, odmienić, lub uchwalić deklarujemy. Według tejsze samej reguły wszystkie sądy, i subsellia⁵ sprawić się mają in causis maleficii⁶, i czarów, w rozsądzeniu których; penalitatem⁷ śmierci na zawsze znosiemy. A ta cała Ustawa ma się rozciągać i na Wielkie Księstwo Litewskie.

Konstytucja sejmku 1776 r. „Konkwikcje w sprawach kryminalnych”, w: *Volumina Legum*, wyd. J. Ohryzko, Petersburg 1860, s. 546–547.

¹ Konwikcja – dowiedzenie komuś winy.

² Indicia, in recenti crimine deprehensio, propria oris confessio – doniesienia, złapanie na gorącym uczynku, zeznanie ustne.

³ Jus gladii – prawo miecza, a więc prawo orzeczenia wyroku śmierci. Posiadały je m.in. sądy grodzkie.

⁴ Tanquam pro crimine status – także w sprawach kryminalnych.

⁵ Subsellium – proces sądowy.

⁶ In causis maleficii – w sprawach szkody (wywołanej czarami).

⁷ Penalitas – kara.